

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

3037

H

38

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

0884 5890

Digitized by Google

3037

H 38

№ 13

HOLLANDSCH EN HOOGDUITSCH

100

WOORDENBOEKJE,

M 10

INHOUDENDE

ALLE DAGELIJKS VOORKOMENDE DUIT-
SCHE WOORDEN, GESPREKKEN ENZ.
NAAR DE HOLLANDSCHE SPER-
LING ZAMENGESTELD, OM
HET HOOGDUITSCH TE VER-
STAAN EN ZONDER
MEESTER TE LEE-
REN SPREKEN.

Te Amsterdam,
Bij E. M A A S K A M P,
Dam en Kalverstraat, No. 1,

VOORBERIGT.

*O*fschoon de Hoogduitſche taal als veel met de onze overeenkomende, redelijk voor een Hollander te verſtaan valt; zijn 'er toch onnoemlijk veele woorden in die geheel van het Hellandsch verſchillen; en daar men dagelijke zoo door benodigde inkwartiering van Duitſche Troepen als anderzins dezelve een weinig dient machtig te zijn, is den Uitgever dezes, door de reeds in het licht zijnde en

*

II VOORBERIGT.

bij hem uitgegeven Hulpboekjes om het Engelsch en Russisch te verstaan, op den inval gekomen om een dergelijk voor het Hoogduitsch te vervaardigen (), niet om de gronden of spelling, veel minder het leezen of schrijven dier taal te leeren (†), maar alleen om dezelve goed te verstaan en te spreken. Hij twijfelt geenzins of zal voor des benoodigde aangenaam, en een redelijk debiet de vruchten zijner onderneming zijn.*

(*) Dank zij de bescherm-geest onzer half verfranschte moedertaal, dat men op dergelijke invallen voor jaren niet gekomen is; anders ware Holland enz. in een Babel verandert.

(†) Hier van is reeds genoeg voorhanden.

Tot het wel uitspreken van sommige in dit boekje voorkomende woorden dient in acht genomen te worden dat men de onderstaande letters en woorden aldus uitspreekt

ü bijna als ie of als uu

ï — — ii of ie

ae — — als e bijvoorbeeld:

aen aet enz. als en en et

sj even als de gewoonlijke klank in de Hollandische woorden sjouwen, sjoert, artisjok enz. Voorts wordt de letter s in het begin van woorden met eene sterke sifping, en in het midden of aan het einde van woorden voorkomende, iets zachter uitgesproken.

I N H O U D.

I. Eeten en drinken en hetgeen daarby gebruikt wordt	Bladz. 3
II. Godheid, Godsdienst, enz.	8
III. Van de Tyd, de namen der Maanden, Dagen en Feestdagen	9
IV. Van de Elementen, het Weder enz.	11.
V. Bloedverwandſchap enz.	15
VI. Van den Mensch enz.	14
VII. Van de Getailen, Maten en Gewigten	16
VIII. Klederyen, enz.	19.
IX. Huizen en Geſtichten, derzelve deelen enz.	21
X. Meubelen en huiselyke gereedschappen	25
XI. Kantoor-Zaken, enz.	25
XII. Musiek-Instrumenten, enz.	27
XIII. Regeeringsmagten, Oorlogs-Wapenen enz.	28
XIV. Landen, Volkeren, enz.	32
XV. Men vindt op het Land of in de Stad	35.
XVI. Rytuiſg, Stalgereedschap, enz.	35
XVII. Metalen, Verwen, enz.	57
XVIII. Handwerken, Beropen, enz.	39.
XIX. Viervoetige Dieren	40.
XX. Vogelen	42
XXI. Kruipende Dieren en Insecten	45.
XXII. Vragen en Antwoorden, veel voorkomende gezegdens, enz.	46

L

*Eeten , Drinken en hetgeen
baarbij gebruikt word.*

H et Eeten		Das Esfen
Brood		Brood
Wijn		Wain
Bier		Bier
Vleesch		Flaisj
Vis		Fiesj
Gebraden		Gebratens
Een stuk Brood of		Ain Stuuk Brood
Vleesch		oder Flaisj
		A 2

Soep	Aine Soepe
Saus	Toenke of bruhe
Een Ei	Ain Ai
Nageregt Defert	Der Nachtiesj
Kaas	Kaeze of Keere
Zout	Zalts
Peper	Feffer
Olie	Eul
Azijn	Esieg
Mostert	Senf
Suiker	Tzoeker
Kaneel	Tzimmet
Drinken	Trinken
Osfenvleesch	Rindflaisj
Kalfsvleesch	Kalbflaisj
Schapenvleesch	Hammeflaisj
Lamsvleesch	Lamflaisj
Varkensvleesch	Sjwainflaisj
Een Kip of Hen	Ain Hoen
Een Haan	Ain Haan
Gehakt Vleesch	Gehaktflaisj
Worst	Worst
Ham	Sijenken

Sauzifjen
 Een Kapoen
 Een Gans
 Een Eendvogel
 Een Konijn
 Een Kalfsnierstuk
 Een Schapenbout
 Uije
 Spek
 Een Citroen
 Tongen
 Aal
 Zeelt
 Haring
 Oesters
 Baars
 Zalm
 Snoek
 Stokvisch
 Erweten
 Boonen
 Aspergie
 Kool

Braatworst
 Ain Kapaun
 Ain Gans
 Ain End
 Ain Konienchjen
 Ain Nierenbraten
 Aine Kuile
 Die Tziebel
 Spek
 Ain Tzitrone
 Sjolle
 Aal
 Sjlay
 Héring
 Auster
 Baars
 Salm of Laks
 Hecht
 Stokfiesj
 Erbren
 Boonen
 Spargel
 Kool

Zuurkool	Sauerkraut
Bloemkool	Bloemenkool
Rijst	Rais
Appelen	Affel of Eefeln
Peeren	Birn
Nooten	Nuusfe
Aardappelen	Kartoefel
Booter	Botter
Vet	Sjmals
Roode Wijn	Rote Wain
Witte Wijn	Waife Wain
Brandewijn	
Rinfe Wijn	Rain Wain
Een Glas Genever of	Ain Sjnabs
Drank	Brendwain
Water	Wasfer
Tarwenbrood	Walsbrood
Roggenbrood	Sjwarsbrood
Rapen	Roeben
Melk	Milch
Het Ontbijt	Das Früstük
Het Middageeten	Das Mittag-esfen
Het Avondeeten	Das Abend-esfen

Thee
Koffie
De Tafel
Het Tafellaken
Een Servet
Het Zoutvat
Een Lepel
Een Vork
Een Mes
De Fles
Een Bord
De Schotel
Een Pan
Een Pot
Een Ketel
Een Kom
Een Kommetje
Een Kopje }

Thee
Kaffee
Der Tis
Das Tiesjtoech
Ain Tellertoech
Das Saltzfas
Ain Luffel
Ain Gabel
Ain Messer
Die Flafsje
Ain Teller
Der Sjusel
Aine Fanne of Tiegel
Ain Tof
Ain Kessfel
Ain Naf
Ain Tas

II.

Godheid, Godsdienst, enz.

God	Got
De Schepper	Der Sjuffer
De Hemel	Der Himmel
De Godsdienst	Die Religioon
De Bijbel	Die Bibel
De Duivel	Der Tuivel
De Hel	Die Hulle
Het Geloof	Der Glaube
Het Christendom	Das Krïstentom
Het Jodendom	Das Joedentom
Het Heidendom	Das Heitentom
Een Christen	Ain Krïst
Een Jood	Ain Joed
Een Heiden	Ain Haide
Een Turk	Ain Tuurk
Een Huichelaar	Ain Huichler

III.

*Van de Tijd, de namen der
Maanden, Dagen en Feest-
dagen.*

Een Jaar
 Een Maand
 Januarij
 Februarij
 Maart
 April
 Mei
 Junij
 Julij
 Augustus
 September
 October
 November

Ain Jaar
 Ain Moonat
 Jaenner
 Der Hornong
 Mertz
 April
 Maij
 Brachmoonat
 Huimoonat
 Augoest
 Herbatmoonat
 Wainmoonat
 Wintermoonat

December	Krïstmoonat
Een Week	Aine Wogche
Een Dag	Ain Taag
Een Uur	Aine Stond
Een Minuut	Aine Minoete
Een Ogenblik	Ain Augenblik
De Lente	Der Frueling
De Zomer	— Sommer
De Herfst	— Herbst
De Winter	— Winter
Zondag	Sontag
Maandag	Montag
Dingsdag	Dienstag
Woensdag	Mitwoch
Donderdag	Donnerstag
Vrijdag	Freitag
Zaterdag	Sonnabend of Same- tag
Nieujaarsdag	Neyjaarstag
Paaschen	Ostern
Hemelvaartsdag	Der Himmelfaart
Pinkster	Finkster
Het Jaargetij	Die Jaartzele

De Morgen	Die Morgentzeit
De Middag	Die Mïttagzeit
De Avond	Die Abendtzeit
De Nacht	Die Nachttzeit
Kers - Avond	Die Kriſtnacht
Kers - Dag	Wainachten

IV.

*Van de Elementen, het
Weder enz.*

De Wereld	Die Welt
De Aarde	Die Erde
De Zee	Das Meer
Het Water	Das Waſſer
De Lucht	Der Loeft
Het Vuur	Das Faier
De Zon	Die Sonne

A 5

De Maan	Der Mond
De Starren	Die Sterne
De Wolken	Die Wolken
De Wind	Der Wiend
De Regen	Der Regen
Het Weerlicht	Der Blitz
De Donder	Der Donner
De Bliksem	Der Blitz of Don- nerkail
De Hagel	Der Hagel
De Sneeuw	Des Snee
De Vorst	Der Frost
Het Eis	Das Ais
De Koude	Die Kelte
De Warmte	Die Werme

V.

Bloedverwandschap enz.

De Vader	Der Vatter
De Moeder	Die Moetter
De Grootvader	Der Grootvatter
De Grootmoeder	Die Grootmoetter
De Overgrootvader	Der Aeltervatter
De Overgrootmoeder	Die Aeltermoetter
De Voorouderen	Die Voorelter
De Zoon	Der Soon
De Dochter	Die Tochter
Het Kind	Das Kind
De Kinderen	Die Kinder
De Neef	Der Enkel, of Der Neffe
De Nigt	Die Enkelin, of Die Niechte
De Broeder	Der Broeder
De Zuster	Die Zjwester
De Oom	Der Betteai of der Ohaim

De Moei	Die Base, die Mume
De Neef en Nigt	Gesjwesterkind
De Nakomelingschap	Die Nachkomensjajt
Het Huwelijk	Der Ehestand
De Bruid	Die Braut
De Bruidegom	Der Bruitegom
Een Weduwnaar	Ain Wítwer
Eene Weduwe	Aine Wítwe
Een Bloedvriend	Ain Verwanter
Eene Bloedvriendin	Aine Verwante
Een Vriend	Ain Fraind
Eene Vriendin	Aine Fraindin

VI.

Van den Mensch enz.

De Mensch	Der Mensj
Het Ligchaam	Der Laib

Het Vel	Die Haut
Het Hoofd	Der Kof
Het Voorhoofd	Die Stirne
Het Oog	Das Aug
Het Oor	Das Oor
Het Haar	Die Haare
De Wangen	Die Bakken
De Neus	Die Nafe
De Mond	Der Mond
De Tand	Der Tzaan
De Tong	Die Tzonge
De Baard	Der Bart
De Schouder	Die Sjolter
De Rug	Der Ruken
De Hand	Die Hand
De Vinger	Der Finger
De Voet	Der Foes
De Gestalte	Die laibes greufe
Een Been	Ain bain
Het Gelaat	Die gestalte
De Reuk	Der geroech
De Smaak	Der gesjmak
De Ziel	Die Seele

De Reden	Die vergnoeft
De Gedagte	Die gedanken
Het Oordeel	Das oertail
De Wil	Der wille
De Inbeelding	Die ainbildongskraft

VII.

Van de Getallen, Maten en Gewigten.

E en	Ain
Tweg	Tzwai
Drie	Draï
Vier	Vier
Vijf	Finf of Foef
Zes	Seks
Zeven	Sieben
Acht	Akt

Negen
 Tien
 Elf
 Twaalf
 Dertien
 Veertien
 Vijftien
 Zestien
 Zeventien
 Achtien
 Negentien
 Twintig
 Dertig
 Veertig
 Vijftig
 Zestig
 Zeventig
 Tachtig
 Negentig
 Honderd
 Tweehonderd
 Driehonderd
 Vierhonderd

Nain
 Tzeen
 Eilf
 Tzwulf
 Draitzeen
 Viertzeen
 Foestzeen
 Sektzeen
 Siebentzeen
 Aktzeen
 Naintzeen
 Tzwantzig
 Draitzig
 Viertzig
 Voestzig
 Sektzig
 Siebentzig
 Aktzig
 Naintzig
 Hondert
 Tzwhahondert
 Draihondert
 Vierhondert

B

Vijfhonderd	Fünfhondert
Duizend	Tauzend
Een Geheel	Ain Gantz
Een Half	Ain Halb
Een Vierde	Ain Viertel
Een Achtste	Ain Halb Viertel
Een Pond	Ain Fond
Een Half Pond	Ain Halb Fond
Een Kwart Pond	Ain Viertel Fond
Een Achtste Pond	Ain Halb Viertel Fond
Een Once	Tzwai Loot
Een Lood of Half Ons	Ain Loot
Een El	Ain Staab
Een Vadem	Ain Klafter
Een Pint	Ain Nutfel

VIII.

Klederiĳen , enz.

H et Kleed	Das Klaid
De Hoed	Der Hoet
— Muts	Die Mutze
— Paruik	Die Paruke
— Das	Der Halstoech
— Mantel	— Mantel
— Kraag	— Übersjlaag
Het Vest of Kami- fool	Die Weste of das Kamifool
De Broek	Die Hoofe
— Koufen	Der Strumfe
Het Hemd	Das Hemd
De Mouw	Der Ermel
De Opflagen	Die Aufsjlage
De Zak	Die Tas-Je
Een Knoop	Ain Knof
Een Knoopsgat	Ain Knofloch

B 2

Handschoenen	Handsjoe
Een Zakdoek	Ain Sjnoeftoech
De Koufbanden	Die Stromfbender
Gespen	Sjnallen
Een Horlogie	Ain Zak - Oer
De Laarfen	Die Stiefeln
Een Laarfenknegt	Ain Stiefelknegt
De Schoenen	Die Sjooë
Een Keurslijf	Ain Sjnoerlaib
Een Boezelaar	Ain Sjurteof Voor- toech
Een Snoer	Ain Sjnoer
Paarlen	Perlen
Een Ketting	Aine Kette
Oorringen	Das Orengehenk
Een Speld	Aine Sjteknadel
Een Naald	Aine Neenadel
Het Garen	Des Tzwirn
Blanketsel	Die Sjinke
Lijnwaad	Die Lainwand
Zijde	Saide
Wol	Wolle
Laken	Toech

Een Parasol	Ain Sonnen Sjirm
Paraplui	Ain Regensjirm of Paraplu
Een Schuifier of bor- ftel	Aine Büfte
Een Schoenborftel	Aine Büfte

IX.

*Huizen en Gestichten Derzelve.
Deelen, enz.*

E en Paleis	Ain Palast
Een Kasteel	Ain Sjlos
Een Huis	Ain Haus
De Deur	Die Tuer
Het Slot	Das Sjlotz
De Sleutel	Der Sjluifel
De Grendel	Der Riegel
De Schel	Die Sjelle
Een Zaal	Ain Saal

Een Kamer	Ain Kammer
Een Vertrek	Ain Tzimmer
Een Kagchekamer	Ain Stoebe
Een Kagchel	Ain Ofen
De Plaats	Der Hof
De Keuken	Die Küche
De Kelder	Der Keller
Het Koetshuis	Die Sjoepen
Het Sekreet of Ge- mak	Der Abtritt of Kom- moditeit
De Trap	Die Treppe of Stiege
De Zolder }	Der Boden
De Vloer }	Das Tach
Het Dak	Die Faiermauer
De Schoorsteen	Die Mauer
De Muur	Die Balken
De Balken	Der Gang
De Gang	Die Staine
De Steenen	Der Heerd
De Haard	Ain Sjrank
Een Kast	Die Feuster
De Vensters	

X.

*Meubelen en huizelijke
gereedschappen.*

Een Tafel	Ain Tiesj
Een Tapyr	Ain Teppiech
Een Spiegel	Ain Spiegel
Ren Stoel	Ain Stoel
Een Stoelkussen	Ain Polster
Een Staand-Horlogie	Ain Wandoer
Een Kandelaar	Ain Laichter
Een Snuiter	Aine Liechtpoetze
Een Vat	Ain Gefaes
Een Schop	Ain Schaufel
Een Bed	Ain Bet
De Gordijnen	Die Voorhenge
Een Matras	Ain Stroosak
Een Pot	Ain Tof of Hafen
Een Braadspie	Ain Braatspies

B 4

Een Ketel	Ain Kesfel
Een Pan	Ain Tiegel
Een Rooster	Ain Rost
Een Emmer	Ain Wasferaimer
De Vijzel	Der Murfel
Een Vat	Ain Fas of Gefaes
Een Vaatje	Ain Faeslain
Een Kurketrekker	Ain Korktzieër
Turf	Torf
Hout	Holtz
De Tang	Die Tzange
De Aschfchop	Die Akssjaufel
Zwavelstokken	Sjweefel Holtzlain
De Blaasbalg	Der Blasebalg
Vaatwerk	Das Kuechen gesjir
De Zeef	Der Sieb
Een Melkpot	Ain Milch Tof of Gefaes
Kaarsen	Das Liecht
Een Lamp	Aine Lampe
Een Lantaarn	Aine Laterne.

XL.

Kantoor - Zaken , enz.

D e Lesenaar	Die Polt
Het Papier	Das Papier
De Pennen	Die Feeder
Een Pennemes	Ain Feedermesfer
De Ink	Die Dinte
De Inkkoker	Das Dintegefees of Sjraibtzuig
Kantoor - Zand	Struisand
De Zandkoker	Die Zandboekse
Een Porlood	Ain Blaiftift
Een Lineaal	Ain Lineaal
Een Pasfer	Ain Tzärkel
Waschlicht	Das Wakslicht
De Regel	Die Tzaile
Een Riem Papier	Ain Rais Papier
Een Vel Papier	Ain Boge Papier
Een Blad van een Boek	Ain Blat
	B 5

Een Bladzijde	Aine Saite
Het Boek	Das Boech
De Rand	Die Rand
Overzetten } Vertalen }	Uberzetzen
Een Cachet	Een Petsjaft
Lak	Siegelwaks
Ouwelen	Oblerter
Een Zegel	Ain Siegel
Een Omslag	Ain Omslag
Een Getal	Ain Tzaal
Een Brief	Ain Brief
Een Briefje	Ain Tzettel
Een Cijffer	Ain Tzieffer
Rekenen	Rechnen
Schrijven	Straiben
Aantekenen	Notiren
Bankroet maken	Bankroet goëen

XII.

Muziek - Instrumenten , enz.

D e Muziek	D ie Moesiek
Een Viool	Ain Gaige
Een Bas	Ain Bas
Den Strijkfok	Der Fiedelbogen
De Snaren	Die Saiten
De Kam	Der Steg
Een Klavecijmbaal	Ain Klavier
Een Fluit	Aine Fleute
Een Dwarsluit	Ain Kwerfleute
Een Trompet	Aine Trompette
De Pauken	Die Pauken
Een Guitar	Aine Tzitter
Een Harp	Ain Harfe
Een Orgel	Aine Orgel
Een Trommel	Aine Trommel
Een Klarinet	Aine Clarinette
De Dans	Der Tantz

De Zang	Der Gezang
De Stem	Die Stimme
Een Lied	Ain Lied
De Wijs	Die Melodie
Muziek maken	Moefisieren

XIII.

*Regeringsmagten, Oorlogs-
Wapenen, enz.*

D e Oorlog	Der Krieg
Een Keizer	Ain Kaizer
Een Keizerin	Aine Kaizerin
Een Koning	Ain Keunig
Een Koningin	Aine Keunigin
Een Prins	Ain Prins
Een Prinfes	Aine Princessfe
Een Vorst	Ain Fürst
Een Generaal	Ain Generaal

Een Generaal-Ma- joor	Ain-Feldwachtmaister
Een Majoor	Ain Oberwachtmaister
Een Kapitein	Ain Hauptman
Een Luitenant	Ain Ontershauptman
Een Vaandrig	Ain Feendrig
De Kapitein des Arms	Der Feenjonker
De Foerier	Der Rechnongsfüer
Een Ritmeester	Ain Ritmaister
Een Korporaal	Ain Rotmaister
Een Ruiter	Ain Raiter
De Prevoost	Der Stokmaister
Het Leger	Das Lager of das Kriegsher
De Infanterie	Das Füsvolk
De Kavallerie	Die Raitery
De Voorhoede	Die Voorträb
De Achterhoede	Die Nachträb
Een Regiment	Ain Regiment
Een Kompagnie	Aine Fäne
De Veldtogt	Der Feldzoeg

De Aftogt	Der Rüktoeg
Het Piket	Die Feldwagcht
Het Gefchut	Das Gefjütz
Een Mortier	Ain Murfer
Verdedigen	Vertaitigen
De Loopgraven	Die Laufgraben
Ondermijnen	Ontergraaben
De Amunitie	Die Kriegsbedurfüs
Het Garnifoen	Die Befetzong
Het Gelid	Das Glied
Een Tamboer	Ain Trommelsjager
Een Pijper	Ain Faiffer
De Tamboer - Ma- joor	Der Regiment Trom- melsjager
De Ronde	Die Ronde
De Patroulje	Die Patrolle
De Taproe	Der Tzaffenftreich
Een Spion	Ain Kondsjafter of Spion
Een Zoetelaar	Ain Marketenter
De Wapenen	Die Waffn
Een Degen	Ain Degen
De Kling	Die Klinge

De Sabel	Der Saebel
Het Geweer	Das Geweer
Een Kogel	Ain Koegel
Een Piek	Ain Spijs
Een Bombe	Aine Bombe
Een Bagagiewagen	Ain Pakwagen
Een Tent	Ain Tzelt
De Wapenen Ver- overen	Das Geweer ver- spregchen
De Doortogt	Der Doerchtzoeg
Eene Escorte	Ain Gelait
De Belegering	Die Belagerong
Het Alarm	Die Lermen
De Overwinning	Die Sieg
De Nederlaag	Die Niederlage
De Soldij	Das Sold
De Inkwartiering	Die Ainkwartirong
Een Paspoort	Ain Geleitsbrief
De Schildwagt	Die Sjildwacht
De Trommel Slaan	Die Trommel rüen
De Reveille Slaan	Die Revel sjlagen
Ontwapenen	Entwafnen
Werven	Werben

Op de Wagt Trek- ken	Auf die Wacht tziien
Uittrekken	Austziien
Een Kazemat	Ein Moordkeller
Een Batterij	Ein Stukket
De Bres	Der Walbroech
De Kapitulatje	Die handlong tzoer übergabe

XIV.

Landen , Volkeren , enz.

H olland	Holland
Een Hollander	Ain Hollaender
Duitschland	Duitsjland
Een Duitscher	Aln Duitsjer
Pruifchen	Pruifsen
Een Pruis	Ain Pruis
Oostenryk	Oesteraich
Een Oostenryker	Ain Oesteraicher
Zweden	Sjweedden

Een Zweed	Ain Sjweed
Zwitferland	Der Sjwais
Een Zwitser	Ain Sjwaitzer
Denemarken	Daenemark
Een Deen	Ain Daenc
Turkye	Die Türkay
Een Turk	Ain Tuurk
Barbarye	Die Barbaray
Frankryk	Frankraich
Een Franschman	Ain Franfoos

XV.

*Men vindt op het Land of
in de Stad*

E en Berg	Ain Berg
Een Dal	Ain Taal
Een Woud	Ain Wald
Een Weide	Ain Viewaide
Een Hooiland	Aine Wiefe
Een Brug	Aine Brücke

C

Een Stroom	Ain Floes
Eene Beek	Aine Bach
Een Meer	Aine Sce
Een Schuit	Ain Sjieflein
Een Vlek	Ain Flekke
Een Dorp	Ain Dorf
Een Sloot	Ain Graben
Een Straat	Aine Strasfe of Gasfe
Een Tooren	Ain Toerm
Een Kerk	Aine Kirche
Een Gasthuis	Ain Spitaal
Het Gevangenhuis	Das Gefengnies
Een Stadhuis	Das Raathaus
Een Herberg	Aine Herberge
Een Kroeg	Ain Wirthaus
Een Molen	Aine Müle
Een Sluis	Aine Sjluiife

XVI.

Rijtuig, Stalgereedschap enz.

E en Koers	Aine Koetsje
Een Wagen	Ain Wagen
Een Kar	Ain Karren
Het Paard	Das Ferd
Een Grijs Paard	Ain Grausjimmel
Een Vos	Ain Foeehs
Een Trekpaard	Ajn Tzoegferd
Een Hengst	Ain Hengst
Een Ruin	Ain Wallach
Een Merrie	Ain Stoëte
Een Veulen	Ain Fülen
De Krieb	Die Krippe
Hooi	Hui
Stroo.	Stroo
Haver	Haber
De Roskam	Der Striegel
De Eetkorf	Der Maulkorb

De Hoefijzers
 Het Bit of Gebit
 De Stangen
 De Teugel
 De Borstriem
 Het Hoofdſtel
 Een Schabrak

Een Zadel
 Een Toom
 De Stäärriem
 De Halſter
 De Stijgbeugels
 De Zweep
 De Sporen
 De Stal
 De Koetſier
 De Stalknegt

Die Hoefaiſen
 Das Gebis
 Die Stangen
 Die Tzügel
 Der Broestriemen
 Das Hauptgeſtel
 Ain Sjabrak of Sat-
 teldekke
 Ain Sattel
 Ain Tzaum
 Der Sjwansriemen
 Die Halſter
 Die Staigbügel
 Die Paitsje
 Die Sporen
 Die Stalle
 Der Koetsjer
 Der Stalknegt

XVII.

Metalen, Verwen enz.

Goud
 Zilver
 Koper
 Tin
 Yzer
 Geel Koper
 Staal
 Blik
 Zwart
 Wit
 Blauw
 Rood
 Oranje

Geel
 Groen
 Grijs
 Bruin
 Paers

Gold
 Silber
 Koeffer
 Tzin
 Aifen
 Messing
 Staal
 Aifen Blech
 Sjwarts
 Wais
 Blau
 Root
 Pommerantzenfarb
 Orange
 Gelb
 Grün
 Grau
 Braun
 Violet.

XVIII.

*Handwerken, Beroepen
enz.*

E en Predikant	Ain Farrer
Een Advocaat of Pro- cureur	Ain Sachwalter
Een Taalmeester	Ain Sprachmaister
Een Koopman	Ain Kaufman
Kooplieden	Kaufuite
Een Makelaar	Ain Makler
Een Boedkrukker	Ain Boechdroker
Een Graveur	Ain Koeferstegcher
Een Boekbinder	Ain Boechbinder
Een Boekverkooper	Ain Boechhendler
Een Landbouwer	Ain Akkerman of Bauer
Een Molenaar	Ain Müller
Een Bakker	Ain Baeker
Een Brouwer	Ain Brauer
Een Arts	Ain Arts, Doctoor

Een Aptheker	Ain Apoteeker
Een Chirurgyn of Heelmeester	Ain Wondarts
Een Barbier	Ain Barbierer
Een Slager	Ain Metsjer, Flaisjer
Een Timmerman	Ain Tzimmerman
Een Metzelaar	Ain Maurer
Een Schilder	Ain Maaler
Een Glazemaker	Ain Glafer
Een Daglooner	Ain Arbaiter
Een Kuiper	Ain Fasbinder of Küfer
Een Tuinman	Ain Gertner
Een Hoedenmaker	Ain Hüter of Hoetmagcher
Een Jager	Ain Jaeger
Een Koperflager	Ain Koefersjmit
Een Schoenmaker	Ain Sjoester
Een Kleeremaker	Ain Sjnaider
Een Zwaardveger	Ain Sjwertfeeger
Een Smit	Ain Sjmit
Een Zadelmaker	Ain Satler
Een Horlogiemaker	Ain Oermagcher

Een Wagenmaker	Ain Wagner
Een Yzerkooper	Ain Aisenhendler
Een Visfcher	Ain Fiesjer
Een Bondwerker	Ain Kürsjner
Een Kramer	Ain Kraemer
Een Mandemaker	Ain Korbmagcher
Een Kok	Ain Koch
Een Musikant	Ain Moefikant
Een Aanfpreker Bid- der, Nooder	Ain Laichenbitter

XIX.

Viervoetige Dieren.

H et Paard	Das Ferd.
De Koe	Die Koe
De Os	Der Ochs
Het Kalf	Das Kalb
Het Schaap	Das Sjaaf
Het Varken	Das Sjwain
Een Ezel	Ain Ezel

Een Aap	Ain Af
Een Bok	Ain Bok
Een Geit	Ain Tziege
Een Wilde Geit	Ain Gemze
Een Buffel	Ain Boeffel Ochs
Een Beer	Ain Baer
Een Hert	Ain Hirsj
Een Rhee	Ain Rëe
Olijphant	Ain Elefant
Een Leeuw	Ain Leuwe
Een Wild Varken	Ain Eber
Een Kameel	Ain Kameel
Een Jong Varken	Ain Friesjling
Een Hond	Ain Hond
Een Kat	Ain Katze
Een Egel	Ain Igel
Een Haas	Ain Haafe
Een Konijn	Ain Konincken
Een Speenvarken	Ain Spaanferkel
Een Hazewindhond	Ain Windspiel
Een Ram	Ain Widder
Een Tijger	Ain Tieg er

XX.

*Vogelen.***V**ogelen

Een Haan
 Een Hen
 Een Dulf
 Een Kuiken
 Een Paauw
 Een Gier
 Een Raaf
 Een Kuikendief
 Een Arend
 Een Koolmees
 Een Eendvogel
 Een Gans
 Een Kraai
 Een Kanarie
 Een Lijster
 Een Fafant

Veugeln

Ain Haan
 Aine Henne
 Ain Taube
 Ain Küchlain
 Ain Fau
 Ain Gaijer
 Ain Ra be
 Ain Waie
 Ain Adler
 Aine Maife
 Ain Entvogel
 Aine Gans
 Aine Kraëe
 Ain Kanarien Vogel
 Aine Drossel
 Ain Fafan

Een Vink	Ain Fink
Een Koekkoek	Ain Koekkoek
Een Nagtegaal	Aine Nachtegaal
Een Goudvink	Ain Goldvink
Een Pelikaan	Ain Pelikaan:
Een Papegaai	Ain Papegay
Een Snip	Aine Sjneffe
Een Zwaan	Ain Sjwaan
Een Ojevaar	Ain Storch
Een Spreeuw	Ain Staar
Een Mosch	Ain Sperling

XXI.

Kruipende Dieren en Insecten.

Een Kikvorsch	Ain Frosj
Een Slang	Aine Sjlange
Een Hommel	Aine Hommel
Den Bloedaulger	Ain Bloetigel

De Beien
 Een Slak
 Een Luis
 Een Vloo
 Een Schildpad
 Een Spinnekop
 Een Rups
 Een Mug
 Een Mier
 en Vlieg
 en Worm

Die Bienen
 Aine Sjnekke
 Ain Laus
 Ain Floo
 Aine Sjildkreote
 Aine Spinne
 Aine Raupe
 Aine Mükke
 Aine Amaise
 Aine Fliege
 Ain Worm

XXII.

*Vragen en Antwoorden, veel
 Voorkomende Gezeg-
 dens, enz.*

Welkom hier
 Ga Binnen

| Snd sie welkomme
 | Geëen sie herain

Hoe laat wilt gij Eeten	Wie speet wollen sie spaisen
Ik zal het halen	Iech werde es holen
Hebt gij goed Ge- slapen	Haben sie wool ge- sjlaffen
Het is mijn schuld niet	Es ist maine sjold niecht
Het heeft geen nood	Es hat kain sjwirig- kait
De klok slaat gij moet na de wagt	Die stonde sjlaegt si musen nach der wacht
Gij hebt nog sijd over	Sie haben noch tzait übrich
Hoe veel mijlen hebt gij van daag af- gelegt	Wie viele mailen ha- ben sie huite tzoe- ruk geleet
Gij hebt een moei- lijke reis gehat	Sie habe ain musa- me raife gehabt
Dat gaat nog al	Das geet nog wool an
Gij hebt meer ge- hadt als noodig was	Sie haben meer ge- hadt als neutig waer

Gij drinkt te veel	Sie trinken tzoee viel
Gij zijt dronken	Doe bist besoffen
Ik twijfel zeer	Ich tzuwaiffe seer
Gij zult het wel zien	Sie werden es sjoon fiëen
Ik verlaat mij daar- op	Ich verlasse miech daar auf
Waarlijk	In waarhait
Omtrent	Etwan
Bijna	Etwo
Elk een	Jederman
Gij zult meer heb- ben	Sie werden meer be- kommen
Hoe wordt dat in het Duitsch Ge- noemd?	Wie hais das auf duitsj
Ik ben u zeer ver- plicht	Ich bin inen seer verbonden
Wilt gij met mij gaan	Wollen sie met mier geëen
Gij zijt hier vreemd	Sie sind hier fremd
Van waar komt gij	Wo kommen sie hër

Zijt gegroer of adieu	Adjee goete fruint
goede vriend	
Vaarwel	Leeben si wool
Goede morgen	Goeten morgen
Goede avond	Goeten abend
Tot wederziens	Tzoem wiederseëen
Ik wensch u alle	Iech wnsje dier al-
goeds-	les goetes
Wat zal dat zijn	Wat sol das sain
Wat dunk u daar-	Was dünkent uich
van	davon
Wat belieft u	Was bleibt inen
Waarom zoo veel	Waarom soo viel
omslag	weezens
Is het waar dat....?	Ies es gewis das....?
Waartoe zal of zou	Wortzoe sol of wur-
dat dienen	de das dienen
Waar mee houdt gij	Wormit besjeeftigen
u bezig	sie siech
Wel te rusten	Angneeme roëe of
	sjlaffen zie wool
Laat mij met vreden	Las miech tzoe frien-
	den

Het doet mij leed
 Loop bemoei u met
 uw zaken
 Gaa mij uit den
 weg
 Dat is onverdraag-
 lijk
 Ik verbiede u dat

Zwijg
 Kom daar niet aan
 Ik verbiede het u
 nog eens
 Om Godswil doe het
 toch niet
 Wacht u wel zulks
 te doen

Wacht u daar voor
 Dat is ten streng-
 sten verboden
 Spreek met mij
 Zeer gaarne

Es is mier laid
 Gee noer ord warte
 uirer fagchen
 Gee mier aus den
 augen
 Es ist niecht aus
 zoefteën
 Iech verbite uich
 das
 Halt das maul
 Ruur das niecht an
 Iech verbiete es dier
 noch ainmaal
 Om Gottes willen
 toe es ja niecht
 Seëet uichwool voor,
 das ier das niecht
 toet
 Hütet uich daar voo
 Das ist auf laiben
 strafe verboten
 Reeden sie mit mier
 Gants gern

Waar is u kameraad

Hier digt bij
Gij zult mij veel
plaisieren

O ja waarom niet

Ik vtaag excus, ver-
geef mij, neem
mij niet kwa-
lijk

Het is onnodig
Hoe zoo?
Kleed u schielijk
aan

Rep u, Haast u

Ik zal zoo klaar
zijn
Zult gij het niet
weer doen

Wo ist irer kame-
raal

Hier allernaegst
Sie werden mier
ain grose gefaelle
thoen

Ach ja waarom
niecht

Vettzaien sie miech,
iech bit om ver-
gebong neemen si-
mier niecht übel

Es bedarft nicht

Wie zo?

Gesjwünd tziëen sie
siech an

Magchen sie noer,
magchen sie fort

Ich werde zooglaich
fertig sain

Werden sie es niecht
meer toen

D

Hoe vaart gij sedert gisteren	Wie befinden sie sich tzait gistern
Zeer wel	Gantz wool
Ik Bedank u	Ich danke inen
Ga Zitten	Setzen sie sich nie- der
Het is Mooi Weer	Es ist recht sjeun wetter
Het is Koud	Es ist kalt wetter
Hoe Laat is het reeds?	Wie spaet ist es sjoon?
Het is Elf Uur	Es ist eilf oer
Hebt gij geen Hor- logie	Haben sie kain oer of zak-oer
Wilt gij Eeten	Wollen sie essen
Wilt gij Drinken	Wollen sie trinken
Daar hebt gij een Glas Genever	Da haben sie ain sijnabs
Hebt gij veele batail- les bij gewoond?	Sind sie sjoon bai vie- le faldsjagen ge- wcesen?
Hij is dikwijls met grootverlies gere- tiseerd	Er ist viermaal mit bloetigen kor da- von gekommeu

Hij heeft het lang uitgehouden	Er hat lange tzeit die kof empoorge- halten
De couranten lie- gen meest	Die tzeitongen juug- nen wieder gedrokt
Hij loopt in de kaars	Er wird anlaufen
Het begint er nu goed naar te ge- lijken	Es sjikt siech alles datroe an
Uit het oog, uit het hart	Aus den augen, aus den sin
Die de kelk heeft zegend zich	Der das kruis hat seegnet siech selbst am ersten
Men moet de tering naar de nering schikken	Man moes siech nach der dekke strek- ken
Ik zal u beenen ma- ken	Iech werde uich su- se magcken
Gij pijnst	Si find in tiefen ge- danken
Zoo gaat het in de wereld	Alzoo geet es in der welt

Geld is de ziel van alle zaken	Geld ist die loo- song
Het komt mij niet gelegen	Es ist mier niecht leegen
Gij raakt mijne eer aan	Doe grayfet maine eere an
Iets beloven	Etwas verspreghen
Gij hebt goed spre- ken	Ier hatst goet sa- gen
Wat legt er aange- legen	Was liegt daaran
Een vrolijke gast	Ain loestigerbroeder
Hij is een gek	Er ist aln nar
Zijt gij dwaas	Bist doe nertiesch
Men zegt	Es haist
Het is haast gedaan	Es werd bald am ende sain
Hals over kop	Uber kof ond hals
Bij ja en neen	Bai ja ond nain
Het is uit	Es ist ausgemacht

NB. Tot supplement. dezès is bij den Uitgever ter
perse, Alphabetische verzameling van Hoog- en Ne-
derduitsche woorden, naar de uitspraak in het Hol-
landsch gespeld.

